

ФАКУЛЬТЕТ ТРАНСПОРТНИХ СИСТЕМ

Основним завданням автомобільного транспорту є забезпечення транспортного обслуговування населення, підприємств та організацій України з високими показниками рівня організації, ефективності та якості.

У період формування ринкових умов в Україні головним завданням вищих навчальних закладів є підготовка молодих фахівців з організації перевезень вантажів і пасажирів, розвитку транспортних систем міст і регіонів, а також забезпечення високого рівня організації та безпеки дорожнього руху наземних видів транспорту.

Керівництвом ХНАДУ було прийнято рішення створити новий факультет транспортних систем (ФТС), наказ № 93 від 27 червня 2002 р.

Факультет транспортних систем заснований на базі випускових кафедр транспортних систем і транспортних технологій (факультету управління та бізнесу) і створений із метою підготовки висококваліфікованих кадрів з логістики та розвитку автомобільних транспортних систем, оскільки за даними агентств найму серед роботодавців України ці фахівці мають найбільший попит.

Факультет транспортних систем як самостійний структурний підрозділ розміщений у головному корпусі ХНАДУ і функціонує під керівництвом канд. економ. наук, професора Юрія Опанасовича Бекетова.

Заступником декана з навчально-методичної роботи призначений доц. В. М. Нефьодов, із виховної роботи — доц. Т. В. Ярмак та п'ятеро співробітників.

До складу факультету входять сім кафедр.

Випускові кафедри:

- транспортних технологій (завідувач — д-р техн. наук, проф. Євген Васильович Нагорний);
- транспортних систем і логістики (завідувач — д-р техн. наук, проф. Петро Федорович Горбачов);
- організації і безпеки дорожнього руху (завідувач — д-р техн. наук, проф. Іван Сергійович Наглюк).

Загальноосвітні кафедри:

- вищої математики (завідувач — канд. техн. наук, доц. Тетяна Олександрівна Ярхо);
- іноземних мов № 1 (завідувач — доц. Єлизавета Михайлівна Воронова);
- філософії і політології (завідувач — д-р філос. наук, проф. Олександр Костянтинівич Чаплигін);
- українознавства (завідувач — канд. філол. наук, доц. Неля Василівна Нікуліна).

Сьогодні на факультеті працює більше 100 осіб професорсько-викладацького складу (якісний склад становить понад 70%), у т. ч. 12 докторів наук та професорів, понад 60 кандидатів наук.

Навчання студентів проводять за такими освітніми рівнями: другий — бакалаври; третій — спеціалісти; четвертий — магістри.

Навчаючись за другим освітнім рівнем, студенти, поряд із блоками гуманітарних і фундаментальних дисциплін, вивчають професійно спрямовані дисципліни. Закінчивши курс бакалаврської підготовки й володіючи дипломом бакалавра з транспортних технологій, мають змогу продовжити навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст» або «магістр».

Третій рівень (спеціаліст) передбачає поглиблення знань і вмінь бакалавра за такими трьома спеціальностями: «Транспортні системи», «Організація

Зліва направо: диспетчер деканату О. А. Нестеренко, заст. декана, доц. В. М. Нефьодов, заст. декана, доц. Т. В. Ярмак, декан Ю. О. Бекетов, секретар-друкарка деканату В. А. Стрельнікова

БЕКЕТОВ
Юрій Опанасович

*Декан факультету,
кандидат економічних наук,
професор*

Народився 23 лютого 1955 р. у м. Харкові в сім'ї робітників.

Із 1972 до 1977 р. навчався на інженерно-економічному факультеті ХАДІ (зараз це ФУБ ХНАДУ) та отримав кваліфікацію інженера-економіста за спеціальністю «Економіка, організація і управління автомобільним транспортом». Із 1977 до 1981 рр. — асистент кафедри економіки та організації виробництва ХАДІ. Упродовж 1981–1984 р. навчався в цільовій очній аспірантурі при Московському інституті управління (МІУ) ім. С. Орджонікідзе. У січні 1985 р. захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата економічних наук. Із 1985 до 1990 р. працював асистентом, потім доцентом кафедри економіки автомобільного транспорту ХАДІ.

Під час викладацької роботи брав активну участь у громадському житті колективу інституту. Із 1985 до 1988 р. виконував обов'язки заступника голови профспілкового комітету ХАДІ.

У 1988–1989 р. був заступником відповідального секретаря, а потім (1990–1991, 1996–1999 та 2002 р.) — відповідальним секретарем приймальної комісії вишу.

Із червня 2002 р. очолив факультет транспортних систем ХНАДУ, з вересня 2002 р. призначений доцентом, потім професором кафедри транспортних технологій. Ю. О. Бекетов доклав чимало зусиль для вдосконалення структури факультету, створивши ще дві випускові кафедри: організації і безпеки

дорожнього руху та транспортних систем і логістики (кожна з яких здійснює підготовку фахівців за відповідними спеціальностями).

Із 2011 р. на факультеті діють такі випускові кафедри:

- транспортних технологій;
- організації і безпеки дорожнього руху;
- транспортних систем і логістики.

Науково-практична діяльність професора Ю. О. Бекетова пов'язана з проблемами вдосконалення системи управління підприємствами автотранспортної галузі. Навчально-методична робота пов'язана з викладанням таких дисциплін, як «Основи менеджменту», «Сучасні проблеми теорії і практики управління підприємствами галузі». За час роботи в університеті підготував та опублікував три науково-практичні видання, 25 навчально-методичних розробок, 37 статей та тез.

Основні науково-практичні розробки проф. Ю. О. Бекетова успішно впроваджені у виробництво на передових автотранспортних підприємствах м. Харкова (ПАТ «Харківське АТП 16363», автобаза «Турист», автобаза Південної залізниці тощо).

Юрій Опанасович — академік Транспортної академії України, нагороджений почесними грамотами Міністерства освіти і науки України, Міністерства транспорту України, Харківської обласної державної адміністрації та міської ради, а також почесним знаком ХНАДУ «За видатні заслуги перед колективом університету» усіх трьох ступенів.

і регулювання дорожнього руху», «Організація перевезень і управління на транспорті».

Магістри (четвертий рівень) повинні мати ті ж, що й спеціалісти знання та вміння, але на більш високому рівні, який досягається шляхом оволодіння науковими методами аналізу транспортних процесів, що мають місце в процесі функціонування транспорту й обслуговування клієнтів.

Особливе місце на факультеті транспортних систем приділяється науковій роботі. За останні п'ять років підготовлено та успішно захищено більше десяти кандидатських і три докторські дисертації. На сьогодні факультет пишається видатними науковцями, які створюють науковий фундамент колективу. На факультеті організовано три потужні наукові напрями, які очолюють д-р техн. наук, проф. Є. В. Нагорний, д-р техн. наук, проф. П. Ф. Горбачов та канд. техн. наук, доц. Л. С. Абрамова. Під їхнім керівництвом підготовлено молодих науковців факультету, які становлять сучасну основу для подальшого розвитку науки на факультеті.

Якісна освіта — це важка, наполеглива, трудомістка праця, для виконання якої необхідні кваліфіковані наукові кадри — викладачі факультету. Вони завжди прийдуть на допомогу студентам, що мають бажання та натхнення займатися науковою роботою.

Колектив факультету приділяє значну увагу студентській науці. Студенти факультету постійно беруть участь у наукових і науково-практичних конференціях, міських і всеукраїнських конкурсах наукових робіт, є авторами наукових статей та виборюють перемогу на міжнародних і всеукраїнських конкурсах та олімпіад.

Факультет транспортних систем належним чином опановує новітні вимоги до мобільності студентів та професорсько-викладацького складу, підтримуючи тісні зв'язки з провідними спеціалізованими вишами країн СНД та Європи, серед яких партнери з Польщі, Німеччини та Італії.

Науковці факультету плідно працюють за отриманими від зарубіжних партнерів грантами та створюють сприятливі умови як для особистого самовдосконален-

ня, так і наукового розвитку студентів, залучаючи їх до участі в міжнародних конференціях, конкурсах тощо, де вони отримують почесні нагороди та дипломи.

Важливим моментом у становленні майбутніх фахівців є виховна робота. Сьогодні випускники ВНЗ повинні відповідати багатьом критеріям, серед яких — не тільки бути гарним фахівцем обраної професії, а й всебічно розвиненою особистістю. Саме на це й спрямована виховна робота на факультеті.

Відповідно до досліджень, проведених на кафедрі транспортних технологій, основними вимогами до фахівців є ті, що передбачають низку окремих здібностей: передача та сприйняття знань; підтримка комунікації; об'єктивна оцінка результатів власної діяльності; оцінка варіантів організації перевізного процесу; розуміння важливості власної професійної діяльності; ведення економічних розрахунків; робота у колективі та права компетентність у галузі організації перевезень пасажирів або вантажів.

Комплекс виховних заходів широкий: культурно-виховні (організаційні години в академічних групах, щоденний контроль відвідуваності студентів, щотижневі збори старост академічних груп, кураторів і працівників деканату), традиційні культурно-масові («Міс та Містер ХНАДУ», «Першокурсник», «Найперший») тощо. Але є й певні особливості, які вирізняють ФТС від інших факультетів ХНАДУ. На факультеті створена гуманітарна рада, метою якої є координація виховної роботи, а саме: роботи інституту кураторів, обмін досвідом кращих кураторів, постійні звіти кураторів, підбиття підсумків роботи й установа рейтингу кожної академічної групи, розгляд питань роботи органів студентського самоврядування.

На факультеті діє культурно-оздоровча програма, у рамках якої представники деканату, куратори разом зі студентами постійно відвідують басейн, ковзанку, виїжджають на природу та визначними місцями України, організують постійні походи в театри, музеї, на виставки. Гарною традицією на факультеті стало проведення щорічних новорічних вогників.

На факультеті постійно впроваджуються інновації, причому не тільки з ініціативи керівництва, а й студентів. Студентський актив факультету регулярно проводить анкетування студентів за різними проблемами студентського життя, розроблені рейтинги успішності кожного студента та академічної групи. Не залишаються

без уваги й позауніверситетські заходи. Студенти ФТС беруть активну участь у молодіжних проєктах, школах і тренінгах.

Саме студенти факультету транспортних систем виступили з ініціативою «Безпека українського майбутнього» (БУМ), метою якої є кинути виклик байдужості і безвідповідальному ставленню громадян України до проблеми дорожньо-транспортного травматизму та високої аварійності на автомобільних дорогах країни. Із 2010 до 2013 р. пройшло дев'ять автопробігів по Харківській області, Центральній та Південній Україні, Автономній Республіці Крим. Проведення автопробігів набуло широкого суспільного резонансу як в Харківській області, так і на національному рівні. Ці автопробіги висвітлювали численні ЗМІ. Члени «БУМ» розробили комплекс заходів для шкіл: круглі столи, брейн-ринги, конкурси та міні-проєкти на тему безпеки дорожнього руху. Із 2010 р. проводять брейн-ринги «Чи знаєш ти правила дорожнього руху?» для учнів старших класів шкіл та студентів технікумів Харківщини. Для широкого охоплення громадян проводять вуличні акції «Безпека дорожнього руху — запорука життя», до Дня пам'яті жертв ДТП (у рамках тижня безпеки дорожнього руху) за підтримки Управління ДАІ ГУМВС України в Харківській області та багато інших.

Гордістю факультету є студенти — талановиті актори, танцюристи, співаки, спортсмени, здібні організатори, про що свідчать численні перемоги в різних конкурсах, змаганнях, круглих столах.

Студенти долучаються до благодійницької діяльності, надають допомогу дітям-сиротам. Щорічно упродовж семи років студенти ФТС організують благодійну допомогу дітям-сиротам Вовчанської школи-інтернату № 5.

Виховна робота важка, кропітка й вимагає особливою підходу кожного — від керівництва до студента, тому на факультеті активно ведеться індивідуальна робота зі студентами та їхніми батьками, регулярно проводяться батьківські збори у тих групах, де студенти мають академічну заборгованість та пропуски занять. За підсумками року краща група факультету висувається на конкурс «Краща група університету».

Усі ці складові виховної роботи є необхідними умовами формування сучасного фахівця, які вимагає в наш час від людини вища школа.

КАФЕДРА ТРАНСПОРТНИХ СИСТЕМ І ЛОГІСТИКИ

Горбачов Петро Федорович — завідувач кафедри, доктор технічних наук, професор.

Народився 17 травня 1964 р. в хуторі Нововишневецькому Каменського р-ну Ростовської обл.

У 1981 р. закінчив зерноградську середню школу № 1, у 1986 р. — Харківський автомобільно-дорожній інститут (нині ХНАДУ), отримавши кваліфікацію інженера за спеціальністю «Експлуатація автомобільного транспорту».

Трудову кар'єру розпочав начальником автоколони на Інгuleцькому автотранспортному підприємстві 30430 (м. Кривий Ріг). У 1987 р. повернувся в ХАДІ на посаду стажера-дослідника кафедри організації перевезень та дорожнього руху. Після закінчення аспірантури в 1993 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Формування раціональної маршрутної мережі найбільших городів» зі спеціальностей «Експлуатація автомобільного транспорту» та «Транспортні системи міст».

Із 1994 р. працює на посаді доцента кафедри транспортних систем, з 2001 р. — на посаді доцента кафедри транспортних технологій ХНАДУ.

У 2009 р. захистив докторську дисертацію на тему «Концепція формування систем маршрутного пасажирського транспорту в містах». У 2011 р. отримав вчене звання професора.

Із 2011 р. очолив новостворену кафедру транспортних систем і логістики ХНАДУ.

У сфері наукових інтересів П. Ф. Горбачова — теорія транспортних процесів та систем, математичне моделювання регіональних та міських транспортних систем, закономірності формування попиту на транспортні послуги, транспортна логістика, моделювання вибору пасажиром варіантів шляху пересування, випадкові процеси на транспорті.

Петро Федорович — автор понад 100 наукових праць.

Нагороджений почесним знаком ХНАДУ «За видатні заслуги перед колективом університету» III ступеня, а також низкою грамот і дипломів.

Кафедра транспортних систем і логістики була заснована 10 травня 2011 р. на підставі рішення вченої ради університету від 25.02.2011 р. (протокол № 7/1146) та наказу ректора № 42 від 03.03.2011 р. «Про оптимізацію організаційної структури управління на факультеті транспортних систем» на базі існуючих кафедр транспортних систем і транспортних технологій».

Сьогодні на кафедрі працюють д-р техн. наук, проф. Ю. О. Давідіч; канд-ти техн. наук, доценти О. В. Денисенко, Є. В. Любий, М. А. Нефьодов, С. В. Очеретенко, Н. В. Пономарьова, О. В. Россолов; канд. фіз.-мат. наук, доц. О. В. Макарічев; канд. економ. наук, доц. Н. В. Попова; старші викладачі Т. Т. Токмиленко та А. А. Кочина; асистенти К. Г. Ковцур, О. С. Колій, С. В. Свічинський, О. В. Свічинська; аспіранти С. Ю. Гончаренко,

ГОРБАЧОВ
Петро Федорович

*Завідувач кафедри,
д-р техн. наук,
професор*

В. Ю. Король, Н. В. Мосьпан, Т. В. Немна, Н. В. Птиця, О. С. Токмиленко, В. М. Чижик, О. Ю. Шевчук.

Підготовка фахівців за спеціальностями 7.07010101 та 8.07010101 «Транспортні системи» проводиться згідно з сертифікатами НД-III № 2121263 відповідно до рішення ДАК від 04.07.2001 р. та НД-IV № 2121264 згідно з рішенням ДАК від 08.04.2003 р.

Концепція розвитку спеціальностей 7.07010101 та 8.07010101 «Транспортні системи» націлена на вдосконалення системи підготовки фахівців у галузі 0701 — «Транспорт і транспортна інфраструктура». В основу концепції діяльності випускової кафедри транспортних систем і логістики покладено Закон України «Про вищу освіту» і Державну національну програму «Освіта».

Головною метою розвитку спеціальностей 7.07010101 та 8.07010101 «Транспортні системи» є удосконалення системи підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних здійснювати виробничу, управлінську, аналітичну діяльність, працювати на промислових підприємствах і у відповідних органах державної влади, виконуючи функції менеджерів різних рівнів, керівників господарчих підрозділів установ державної влади, експертів із різних питань тощо.

Навчальний процес, що організовано із застосуванням сучасних інформаційних технологій, базується на принципах науковості, гуманізму і безперервності. Він орієнтований на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення наукових знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін і розвитку в соціально-культурній сфері, системах управління й організації праці в умовах ринкової економіки.

За цей час колективом кафедри підготовлено 24 фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» та

Колектив кафедри. Зліва направо: перший ряд: інж. Є. В. Шаповалов, асист. В. М. Чижик, асист. К. Г. Ковцур, доц. Н. В. Пономарьова, викл. стаж. Н. В. Мосьпан, ст. викл. Т. Т. Токмиленко, ст. викл. А. А. Кочина, асист. О. Ю. Шевчук, ст. лабор. Є. Р. Дяченко, доц. С. В. Очеретенко; другий ряд: ст. наук. співр. О. В. Макарічев, асист. О. С. Колій, асист. С. В. Свічинський, доц. М. А. Нефьодов, зав. каф., проф. П. Ф. Горбачов, доц. О. В. Денисенко, доц. О. В. Россолов, доц. Є. В. Любий.

Під час академічного візиту до Німеччини студенти і викладачі кафедри відвідали Технічний університет Дрездена

189 фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» очної та заочної форм навчання.

Основним вектором розвитку кафедри є розвиток інтеграційних процесів у Європейський науково-освітній простір. Запорукою цього є активна взаємодія з європейськими науковими центрами Польщі

(Politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki) та Великобританії (University of Leeds). Спільно з європейськими науковцями здійснюються фундаментальні дослідження з визначення закономірностей формування попиту на послуги міського пасажирського транспорту та моделювання поведінки пасажирів під час користування міським пасажирським транспортом. Отриманий викладачами кафедри європейський досвід активно використовують в Україні. Під керівництвом проф. П. Ф. Горбачова колектив кафедри виконав наукові дослідження на замовлення адміністрацій міст Суми, Кіровоград, Олександрія та Охтирка, для яких розроблено перспективні плани розвитку мереж міського маршрутного пасажирського транспорту. В результаті поступового впровадження цих стратегій розвитку маршрутних мереж досягається значне покращення якості транспортного обслуговування населення та підвищення ефективності функціонування міського пасажирського транспорту. Для виконання таких робіт кафедра активно залучає студентів старших курсів, що є запорукою якісних дипломних робіт та високого рівня підготовки за спеціальністю «Транспортні системи».

КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Наглюк Іван Сергійович — завідувач кафедри, доктор технічних наук, професор.

Народився 22 червня 1958 р. в Архангельському краї.

У 1975 р. закінчив Литвинівську середню школу.

Упродовж 1975–1980 рр. навчався у Великоустюжському автотранспортному технікумі. У 1980 р. вступив та у 1985 р. закінчив автомобільний факультет Харківського автомобільно-дорожнього інституту (нині ХНАДУ) за спеціальністю «Автомобілі та автомобільне господарство».

Із 1985 до 1989 р. — інженер кафедри, асистент кафедри експлуатації автотранспорту. З 1989 до 1992 р. — аспірант кафедри експлуатації автотранспорту.

Упродовж 1992–1999 рр. — асистент кафедри, старший викладач кафедри експлуатації автотранспорту.

У 1994 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Прогнозування періодичності зміни моторної оливи в дизельних двигунах (на прикладі КамАЗ-740)» за спеціальністю 05.22.20 «Експлуатація автомобільного транспорту».

Із 1999 до 2011 р. працював доцентом кафедри технічної експлуатації та сервісу автомобілів. Із 2003 до 2013 р. був секретарем спеціалізованої вченої ради Д 64.059.02 із захисту кандидатських та докторських дисертацій за спеціальністю 05.22.01 «Транспортні системи», 05.22.02 «Автомобілі та трактори», 05.22.20 «Експлуатація та ре-

НАГЛЮК
Іван Сергійович

*Завідувач кафедри,
д-р техн. наук,
професор*

монт засобів транспорту», 05.05.04 «Машини для земляних, дорожніх та лісотехнічних робіт» при ХНАДУ.

У 2013 р. захистив докторську дисертацію на тему «Концепція оцінки властивостей моторної та трансмісійної оливи транспортних машин за енергетичними параметрами» за спеціальністю 05.22.20 «Експлуатація та ремонт засобів транспорту».

Навчально-методична діяльність І. С. Наглюка охоплює всі форми навчального процесу: читання лекцій, проведення практичних та лабораторних занять, керівництво науково-дослідною роботою студентів, курсовим та дипломним проектуванням, керівництво аспірантурою.

І. С. Наглюк продовжує активно займатися науковою діяльністю, є автором понад 83 наукових праць, 12 патентів, монографії, навчального посібника з грифом МОН України. Очолований ним науковий напрям лежить у галузі транспортної системотехніки, вивченні проблем і методології системних досліджень та досягненні практичних результатів щодо функціонування транспортного людино-машинного комплексу.

Іван Сергійович нагороджений почесним знаком ХНАДУ «За видатні заслуги перед колективом університету» III ступеня.

Історію кафедри організації та безпеки дорожнього руху не можна уявити без історії кафедри організації перевезень і дорожнього руху, створеної в 1979 р. наказом

Міністерства освіти України. До її професорсько-викладацького складу тоді увійшли видатні вчені й педагоги: ветерани Великої Вітчизняної війни, доценти А. П. Агеєнко, М. М. Волошенко, Г. Г. Кудієвський, С. Л. Савенко, старший викладач І. В. Рубінська та інші. Першим завідувачем кафедри до 1993 р. був канд. техн. наук, доцент Євген Борисович Решетніков. За період з 1993 до 2011 р. кафедра зазнала значних змін: розширення кафедри до розмірів факультету, відокремлення окремих кафедр за спеціальностями, омолодження колективу.

Із 1979 до 1995 р. кафедра підготувала більше 700 фахівців за спеціальністю «Організація перевезень» і 500 — за спеціальністю «Безпека дорожнього руху». Була створена розвинута матеріально-технічна база, що включала три кабінети для професорсько-викладацького складу, три спеціалізовані навчальні аудиторії та комп'ютерну лабораторію для виконання наукових досліджень, у тому числі аспірантами і студентами — членами студентського наукового товариства. Співробітники кафедри виконали багато науководослідницьких робіт за замовленням підприємств України та зарубіжжя.

Із огляду на актуальні потреби народного господарства у фахівцях новітніх спеціальностей у 1995 р. створена кафедра транспортних систем із тим самим кадровим складом. На той час кафедра готувала фахівців відразу трьох спеціальностей — «Транспортні системи», «Організація і регулювання дорожнього руху» і «Організація перевезень та управління на транспорті».

Починаючи з 1995 р. і до цього дня, кафедра підготувала понад три тисячі фахівців, які працюють на підприємствах усіх форм власності України, близького та далекого зарубіжжя: автотранспортних, транспортно-експедиційних, логістичних, промислових та торговельних підприємствах, в органах ДАІ, обласних державних адміністраціях, органах державного управління тощо.

Навчальний процес у лабораторії технічних засобів організації дорожнього руху

У 2001 р. кафедра транспортних систем стала кадровим, науковим і педагогічним джерелом для заснування кафедри транспортних технологій, створеної для підвищення якості навчання через різке зростання контингенту студентів, що сягнув однієї тисячі осіб на всіх курсах.

Від дня заснування (4 липня 2011 р.) кафедри організації та безпеки дорожнього руху нею завідував д-р техн. наук, професор Євгеній Мойсейович Гецович.

Із вересня 2011 р. і до цього часу кафедру очолює д-р техн. наук, професор Іван Сергійович Наглюк.

Кафедра організації та безпеки дорожнього руху займається підготовкою бакалаврів, спеціалістів та магістрів за спеціальністю «Організація та регулювання дорожнього руху» та є однією з трьох випускових кафедр факультету транспортних систем.

Основу навчально-лабораторної бази кафедри становлять два кабінети професорсько-викладацького складу, чотири навчальні аудиторії, два спеціалізовані комп'ютерні класи і лабораторія технічних засобів організації дорожнього руху. Зараз на кафедрі працюють

Колектив кафедри. Зліва направо: перший ряд: ст. викл. Т. В. Харченко, інж. Н. С. Бубиніна, асист. О. В. Запорожцева, доц. О. О. Холодова, зав. каф., проф. І. С. Наглюк, асист. О. С. Левченко, інж. І. Г. Коберник, проф. Є. М. Гецович, ст. викл. Н. О. Семченко; другий ряд: доц. О. В. Рябушенко, асп. Г. Г. Птиця, доц. О. В. Степанов, доц. В. В. Ширін, асист. Д. В. Засядько, асист. С. В. Капінус, доц. А. В. Бажинов, доц. Л. С. Абрамова

20 осіб ПВС і дві особи навчально-допоміжного персоналу. В аспірантурі навчаються два аспіранти.

Пріоритетним напрямом наукової роботи кафедри є дослідження закономірностей управління дорожнього руху у містах та на заміських дорогах, дослідження показників безпеки руху з метою її підвищення.

Науковий напрям щодо синтезу та аналізу систем динамічного управління транспортними потоками очолює доцент Людмила Сергіївна Абрамова, під керівництвом якої підготовлені та захищені дві кандидатські дисертації.

Транспортними проблемами мегаполісів займаються співробітники та аспіранти під керівництвом професора Є. М. Гецовича.

Євген Мойсейович — член-кореспондент Транспортної академії України, заступник голови координаційної ради громадської організації «Товариство учасників руху».

Напрямок досліджень із проблем підвищення безпеки дорожнього руху очолює професор Є. Б. Решетніков, який є автором низки робіт наукового та методичного характеру, має безперервний педагогічний стаж понад 45 років.

Упродовж п'яти років викладачами кафедри видано понад 50 найменувань навчально-методичної літератури, з них три — з грифом МОН України, а також були захищені шість кандидатських дисертацій.

Кафедра бере активну участь в науково-дослідницькій роботі за завданнями державних органів влади. Зокрема, були розроблені пропозиції щодо оптимізації дорожнього руху в м. Харкові у рамках підготовки до Євро — 2012, удосконалення організації дорожнього руху на окремих ділянках вулично-дорожньої мережі.

Значним етапом у науковому житті кафедри стало проведення у 2013 р. міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми підвищення рівня безпеки, комфорту та культури дорожнього руху», за результатами якої були розроблені пропозиції до проекту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження

Національного плану дій у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху на період до 2020 р.».

Значне місце у роботі кафедри займає наукова співпраця з іншими навчальними закладами як в Україні, так і за кордоном, серед них: Білоруський національний технічний університет, Белгородський державний технологічний університет ім. В. Г. Шухова, Московський автомобільно-дорожній інститут, Політехніка Сласка (Польща), Технічний університет Варна (Болгарія).

Велику увагу колектив кафедри надає студентській науковій діяльності. Для систематичної та планомірної наукової роботи студентів створено студентський науковий гурток за напрямом «Організація та регулювання дорожнього руху» (керівник — проф. Є. М. Гецович), де студенти набувають навичок роботи з сучасними програмними продуктами PTV VISSIM німецької компанії Planung Transport Verkehr AG. На кафедрі проводять роботу щодо залучення студентів усіх курсів до написання науково-дослідних робіт із подальшою підготовкою наукових статей, тез та доповідей на науково-практичних конференціях різних рівнів, участі у всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, всеукраїнських олімпіадах зі спеціальності «Організація і регулювання дорожнього руху» тощо.

Викладачі та студенти кафедри беруть також активну участь у проведенні низки виховних заходів, спрямованих на привертання уваги громадськості до проблеми дорожньо-транспортного травматизму та пропаганду безпечної поведінки на дорогах, серед них:

- Автопробіги ХНАДУ «Молодь за безпеку майбутнього».
- Вуличні акції: «Молодь за безпеку дорожнього руху» та «Вшанування пам'яті жертв ДТП».
- Конкурси «Брейн-ринг» на знання правил дорожнього руху серед команд загальноосвітніх шкіл м. Харкова та Харківської області.

КАФЕДРА ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Нагорний Євген Васильович — завідувач кафедри, д-р техн. наук, професор. Народився 7 серпня 1940 р. у м. Артемівськ Донецької області.

У 1959 р. закінчив Артемівський технікум залізничного транспорту, в 1967 р. — Харківський інститут інженерів залізничного транспорту за спеціальністю «Експлуатація залізничного транспорту».

У 1972 р. захистив кандидатську, а в 1994 р. — докторську дисертацію, присвячену удосконаленню технології роботи сортувальних станцій. У 1995 р. йому присвоєно вчене звання професора.

Педагогічну діяльність почав із посади асистента, потім обіймав посади доцента кафедри, заступника декана факультету, дека-

НАГОРНИЙ
Євген Васильович

*Завідувач кафедри,
д-р техн. наук,
професор*

на факультету, завідувача кафедри, проректора з навчального комплексу Харківської державної академії залізничного транспорту (ХарДАЗТ). У 1994 р. за його ініціативи та під його керівництвом на базі ХарДАЗТ був створений перший серед транспортних ВНЗ України навчальний комплекс, до складу якого увійшли ВНЗ I, II та IV рівнів акредитації. Діяльність навчального комплексу дозволила здійснити наскрізну безперервну підготовку фахівців для транспортної галузі.

Є. В. Нагорний заклав основи науково-методичного забезпечення підготовки кадрів для галузі за інтегрованими навчальними планами. У 1995 р. за ініціативою Є. В. Нагорного в структурі ХарДАЗТ було створено інститут підвищення кваліфікації для підго-

товки резерву керівників підрозділів залізничного транспорту.

Педагогічну та наукову діяльність Є. В. Нагорний поєднує з активною громадською роботою. Він — член спеціалізованих рад при ХНАДУ та Дніпропетровському національному університеті залізничного транспорту ім. акад. В. Лазаряна (ДНУЗТ).

Є. В. Нагорний підготував 25 кандидатів та чотирьох докторів технічних наук, 190 наукових праць, із них опубліковано дві монографії, три підручники, два навчальні посібники, він також має шість авторських свідоцтв та два патенти.

Євген Васильович — дійсний член Транспортної академії України (1996), відмінник освіти України, Почесний залізничник, Почесний працівник державної технічної інспекції на автомобільному транспорті України, Почесний працівник транспорту України, нагороджений знаком МОН України «За наукові досягнення» та почесним знаком ХНАДУ «За видатні заслуги перед колективом університету» III і II ступенів. Наказом Президента України йому призначено Державну стипендію наукового діяча.

Кафедру транспортних технологій, що здійснює підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», «спеціаліст» та «магістр» напрямку «Транспортні технології» і спеціальності «Організація перевезень і управління на транспорті (автомобільному)», було засновано в 2001 р.

Від дня заснування кафедри її незмінним керівником є доктор технічних наук, професор Євген Васильович Нагорний.

Сьогодні під його керівництвом на кафедрі працюють: д-ри техн. наук, професори Віталій Сергійович Наумов та Наталя Юріївна Шраменко; декан факультету транспортних систем, канд. екон. наук, проф. Юрій Опа-

насович Бекетов; канд-ти техн. наук, доценти Володимир Олексійович Вдовиченко (заст. завідувача кафедри), Віктор Миколайович Нефьодов (заст. декана факультету транспортних систем із навчально-методичної роботи), Олександр Олександрович Северин, Олександр Петрович Калініченко, Олексій Вікторович Павленко, Наталя Володимирівна Потапан, Альона Володимирівна Потапанко; асистенти — Денис Михайлович Копитков, Олександр Сергійович Черепаха, Ольга Олександрівна Шуліка, Олександра Олександрівна Орда.

Усі викладачі кафедри, які не мають наукового ступеня, навчаються або закінчили аспірантуру й, таким чином, завершують роботу над власними дисертаційними дослідженнями відповідно до наукової тематики кафедри.

Навчальний процес забезпечують завідувач лабораторії, інженер I категорії Віталій Володимирович Трубілко, старші лаборанти Інна Миколаївна Кобець та Трина Вікторівна Чередник.

Викладачі кафедри беруть участь у підготовці фахівців шести спеціальностей, читають лекції на факультетах: транспортних систем, управління та бізнесу, механічному, автомобільному, підготовки іноземних громадян, а також у центрі заочного та дистанційного навчання. Крім того, кафедра організовує та проводить технологічну, виробничу, обліково-аналітичну та педагогічну практику зі студентами напрямку «Транспортні технології» і спеціальності «Організація перевезень і управління на транспорті (автомобільному)» факультетів транспортних систем, підготовки іноземних громадян, центру заочного та дистанційного навчання і центру підвищення кваліфікації та індивідуальної післядипломної освіти.

Викладачі кафедри керують дипломним проєктуванням та виконанням магістерських наукових робіт.

Студенти кафедри постійно беруть участь у всеукраїнських конкурсах наукових робіт, всеукраїнських сту-

Колектив кафедри. Зліва направо: перший ряд: доц. О. В. Павленко, проф. Н. Ю. Шраменко, ст. лаб. І. М. Кобець, доц. Н. В. Потапан, асист. О. О. Шуліка, зав. каф., проф. Є. В. Нагорний, асист. О. О. Орда, асп. Г. О. Самчук, доц. А. В. Потапанко, асп. О. Г. Холева, доц. О. О. Северин; другий ряд: асп. В. М. Моспан, доц. В. О. Вдовиченко, інж. I кат. В. В. Трубілко, асист. О. С. Черепаха, асист. Д. М. Копитков, проф. Ю. О. Бекетов, доц. В. М. Нефьодов, доц. О. П. Калініченко, проф. В. С. Наумов

дентських олімпіадах і завжди посідають високі місця, що підтверджує відповідний рівень підготовки фахівців цього напрямку.

Щороку колектив проводить науково-практичні конференції за участю викладачів кафедри та науковців інших вишів України, країн СНД і далекого зарубіжжя з проблем розробки нових технологій із перевезень вантажів та пасажирів, дослідження ефективності функціонування транспортних систем, прогнозування розвитку пасажирських транспортних систем міст, підвищення якості транспортно-експедиторського обслуговування організацій та населення.

Упродовж останніх п'яти років кафедра проводить всеукраїнську студентську олімпіаду за напрямом «Транспортні технології», що виявляє найбільш кваліфікованих майбутніх спеціалістів у галузі транспортних технологій. Викладачі кафедри також постійно беруть участь у конференціях, які проводить університет та інші виші України та країн близького й далекого зарубіжжя.

Кафедра здійснює активну міжнародну навчально-наукову діяльність, результатом чого є тісні наукові зв'язки з багатьма закордонними університетами, серед яких — університет «Дуйсбург-Ессен» (м. Дуйсбург, Німеччина), Вища школа логістики (м. Познань, Польща), Ягеллонський університет (м. Краків, Польща), Білоруський державний університет транспорту (м. Гомель, Білорусь), Технічний університет Чалмерса (м. Гетеборг, Швеція), Каліфорнійський університет (м. Лос-Анджелес, США), що дає змогу викладачам постійно підвищувати свій науково-педагогічний рівень.

У 2014 р. аспірант кафедри Тетяна Олександрівна Омельченко отримала грант за програмою ім. Л. Кіркланда Польсько-Американського Фонду Свободи і Фонду Фулбрайта, що дозволило їй успішно продовжити виконання дисертаційного дослідження у Люблінському університеті ім. Марії Складовської-Кюрі. Цього ж року студентка-магістр кафедри Марія Валеріївна Заблодська також отримала грант Міністерств освіти і науки України та Польщі «Польський Erasmus для України» і продовжила навчання в університеті «Люблінська Політехніка».

Проф. Н. Ю. Шраменко проводить практичне заняття у лабораторії міжнародних перевезень кафедри транспортних технологій

Науково-дослідницька робота кафедри ґрунтується на докторських дисертаціях Є. В. Нагорного (раціональний розподіл вантажопотоків між різними видами наземного транспорту), В. С. Наумова (транспортно-експедиторське обслуговування на автомобільному транспорті), Н. Ю. Шраменко (ефективне функціонування термінальних систем під час доставки дрібнопартиційних вантажів) та включає такі напрями: формування логістичних систем доставки вантажів на принципах стійкого розвитку; розвиток науково-технологічних основ транспортно-експедиторського обслуговування на автомобільному транспорті; підвищення якості транспортного обслуговування населення у містах; розвиток організаційно-управлінських основ створення нових і реструктуризація існуючих автотранспортних фірм.

Із урахуванням цих напрямів наукових досліджень упродовж останніх років на кафедрі виконано низку науково-дослідницьких робіт, серед яких основними є: розробка системи забезпечення контейнерних перевезень між Україною та Західною Європою через територію Польщі, рекомендації якої впроваджені на напрямках Київ — Славкув та Іллічівськ — Клайпеда; формування систем маршрутного пасажирського транспорту з метою удосконалення маршрутних систем міст Дніпропетровськ, Кривий Ріг та Суми; вибір оптимальної стратегії поведінки транспортного підприємства в умовах конкуренції для роботи на приміських автобусних маршрутах; розробка аналітичної системи для обґрунтування оптимальних варіантів логістичних ланцюгів доставки вантажів автомобільним транспортом; розробка інформаційної системи підтримки прийняття рішень при управлінні процесами транспортного обслуговування; техніко-економічне обґрунтування вибору найбільш ефективних моделей автомобілів при перевезенні вантажів у міжнародному сполученні.

Упродовж 2009–2014 рр. випускники аспірантури й докторантури кафедри захистили три докторські (П. Ф. Горбачов, В. С. Наумов, Н. Ю. Шраменко) та дві кандидатські дисертації (А. В. Потапенко, Н. С. Вітер); підготували та видали чотири монографії, два навчальні посібники, один підручник, сім навчально-методичних розробок, 80 статей і тез; оголосили близько 70 наукових доповідей.

На особливу увагу заслуговують молоді вчені кафедри, д-ри техн. наук, професори В. С. Наумов та Н. Ю. Шраменко.

В. С. Наумов у 2003 р. закінчив магістратуру Харківського національного автомобільно-дорожнього університету за спеціальністю «Організація перевезень і управління на транспорті (автомобільному)». В 2006 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата технічних наук за спеціальністю 05.22.01 «Транспортні системи», а у 2013 р. — дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора технічних наук за тією самою спеціальністю. У 2009 р. йому присвоєно вчене звання доцента на кафедрі транспортних технологій.

Педагогічну діяльність розпочав на кафедрі транспортних технологій на посаді викладача-стажиста у 2003 р., потім займав посади асистента (2003–2004),

старшого викладача (2004–2007), доцента (2007–2014) та професора кафедри (з 2014 р.).

В. С. Наумов є керівником аспірантів денної та заочної форми навчання, під його керівництвом захищено одну кандидатську дисертацію, він є членом спеціалізованої вченої ради при ХНАДУ. Автор понад 120 наукових праць, із них — дві монографії, один підручник, шість авторських свідоцтв, понад 20 публікацій у зарубіжних наукових виданнях.

Наукова діяльність Віталія Сергійовича відзначена міжнародними та державними нагородами, зокрема: стипендією ім. Л. Кіркланда Польсько-Американського Фонду Свободи і Фонду Фулбрайта (2010), премією Президента України для молодих науковців (2011), дипломом обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» (2013), стипендією Німецької служби академічних обмінів DAAD (2014).

Н. Ю. Шраменко в 1998 р. закінчила Харківську державну академію залізничного транспорту за спеціальністю «Організація перевезень та управління на залізничному транспорті». В 2001 р. достроково захистила кандидатську, а в 2014 р. — докторську дисертацію за спеціальністю 05.22.01 «Транспортні системи». Педагогічну діяльність розпочала у 2001 р. з посади асистента, з 2005 до 2014 рр. — доцент, а з 2014 р. — професор кафедри транспортних технологій ХНАДУ.

Н. Ю. Шраменко підготувала п'ятьох переможців всеукраїнських конкурсів наукових робіт та більше десяти призерів всеукраїнських олімпіад і лауреатів міських, обласних, всеукраїнських та міжнародних конференцій. Вона — член методичної ради ХНАДУ, відповідальний секретар всеукраїнських студентських олімпіад за напрямом підготовки фахівців 6.070101 «Транспортні технології (за видами транспорту)» (2006–2008, 2012–2014).

Вона — автор 85 наукових праць, зокрема: одна монографія, три навчальні посібники та три підручники з грифом МОН України, два авторських свідоцтва на програмне забезпечення, шість патентів на корисну модель, один патент на винахід, а також учасник багатьох всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференцій (Росія, Білорусь, Болгарія та ін.), де виголошено 70 доповідей.

Наталія Юрїївна — лауреат премії Президента України для молодих вчених (2011), переможець міського та районного конкурсів «Молода людина року» у номінації «Наукова діяльність» (2012), а також відзначена почесними грамотами МОН України.

У 2011 р. на базі кафедри транспортних технологій та інших кафедр факультету транспортних систем було створено кафедру транспортних систем і логістики, яку очолив колишній викладач кафедри транспортних технологій, доктор технічних наук, професор Петро Федорович Горбачов. Він також зробив вагомий внесок у розвиток кафедри транспортних технологій: саме під час роботи на кафедрі ТТ успішно захистив докторську дисертацію на тему «Концепція формування систем маршрутного пасажирського транспорту в містах» (науковий консультант — Є. В. Нагорний) і заклав теоретичні основи оцінки функціонування міського пасажирського транспорту та прогнозування розвитку пасажирських маршрутних систем міст різної величини. Він — автор

майже 30 наукових і навчально-методичних робіт, навчальних курсів «Пасажирські перевезення», «Методи наукових досліджень», «Проектний аналіз», що сприяло виходу кафедри на якісно новий рівень викладання вищезазначених дисциплін і проведення наукових досліджень у галузі підвищення та оцінки ефективності функціонування міського пасажирського транспорту.

Колектив кафедри багато уваги приділяє підготовці і виданню наукової та навчально-методичної літератури. За останні роки було видано монографії: «Сучасні наукові підходи до організації роботи маршрутного пасажирського транспорту в містах» (П. Ф. Горбачов), «Основи підвищення ефективності експедиторського обслуговування на автомобільному транспорті» (В. С. Наумов), «Теоретико-методологічні основи ефективного функціонування термінальних систем при доставці дрібнопартійних вантажів» (Н. Ю. Шраменко); підручники: «Комерційна робота на транспорті» (Є. В. Нагорний, Н. Ю. Шраменко), «Комерційна робота на автомобільному транспорті» (Є. В. Нагорний, Н. Ю. Шраменко), «Вантажні роботи на автомобільному транспорті: організація і технологія» (О. О. Северин), «Транспортно-експедиторська діяльність» (Є. В. Нагорний, Н. Ю. Шраменко); навчальні посібники: «Основи теорії транспортних систем» (П. Ф. Горбачов, І. А. Дмитрієв), «Зовнішнь-торгівельні транспортні операції» (Н. Ю. Шраменко), «Науково-дослідна робота студентів» (В. С. Наумов, Н. Ю. Шраменко, О. В. Павленко); «Математичні методи оптимізації транспортних процесів» (О. В. Павленко та ін.), «Митно-тарифне регулювання» (Т. В. Столяр та ін.), «Організація перевезень вантажів» (О. П. Калініченко), «Управління автомобільними перевезеннями» (Т. В. Столяр).

Кафедра транспортних технологій є провідною у розробці галузевих стандартів вищої освіти України для підготовки бакалаврів за напрямом «Транспортні технології», спеціалістів і магістрів зі спеціальностей «Організація перевезень і управління на транспорті (автомобільному)».

Викладачі кафедри продовжують успішно працювати за різними напрямками діяльності та постійно підвищувати свій професійний рівень, що дає змогу досягати високих результатів.

Проф. В. С. Наумов читає лекцію студентам факультету транспортних систем

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ І ПОЛІТОЛОГІЇ

Чаплигін Олександр Костянтинович — завідувач кафедри, доктор філософських наук, професор.

Народився 10 січня 1946 р. у с. Вільхуватка Харківської області.

У 1964 р. із золотою медаллю закінчив місцеву середню школу.

Із 1965 до 1970 р. навчався на історичному факультеті Харківського державного університету ім. О. М. Горького (нині — ХНУ ім. В. Н. Каразіна).

У 1978 р. закінчив аспірантуру при кафедрі філософії ХДУ.

У 1979 р. захистив кандидатську дисертацію і з цього часу працює у ХНАДУ.

Із 1985 р. і до цього часу очолює кафедру філософії та політології.

У 2002 р. захистив докторську дисертацію, з 2003 р. — професор.

Сфера теоретичних інтересів О. К. Чаплигіна — соціальна філософія, філософська антропологія, філософія освіти. Як науковий керівник та консультант підготував шість кандидатів та одного доктора наук. Один із розробників спецкурсів для магістрів, аспірантів та пошукачів з основ філософії науки, техніки та технології, за тематикою яких у 2008–2012 рр. опублікував у співавторстві з проф. С. П. Мовчаном три навчальні посібники: «Методологічні принципи та проблеми сучасного природознавства», «Основи філософії науки», «Основи філософії техніки та технології». Має понад 250 наукових та методичних публікацій, серед яких одноосібні

ЧАПЛИГІН
Олександр
Костянтинович

*Завідувач кафедри,
д-р філософ. наук,
професор*

монографії та збірники: «Творчий потенціал людини: від становлення до реалізації (соціально-філософський аналіз)» (1999); «Человек и творчество» (2011); «Философия в культуре: актуальные контексты» (2014), а також редагував і брав участь у публікації збірок наукових статей: «Ідея соціальної справедливості в контексті сучасних цивілізаційно-культурних змін» (2008), «Людина і соціум у глобалізованому світі» (2012), «Наука, техніка і технологія у постіндустріальному світі» (2013).

О. К. Чаплигін — член редколегії і постійний автор науково-практичного журналу «Філософія спілкування», що видається при кафедрі ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування». Один з організаторів і учасників щорічних міжнародних харківських Сковородинівських читань, започаткованих

у 1992 р.

Олександр Костянтинович — відмінник освіти України, член-кореспондент Транспортної академії України, член Національної спілки журналістів України, нагороджений грамотою Міністерства освіти і науки України, почесним знаком ХНАДУ «За видатні заслуги перед колективом університету» усіх трьох ступенів.

У 1931 р. у Харківському автомобільно-дорожньому інституті було створено кафедру марксизму-ленінізму, яку очолювали у довоєнні й повоєнні роки

Колектив кафедри. Зліва направо: перший ряд: ст. викл. О. Є. Сук, зав. каф., проф. О. К. Чаплигін, інж. А. І. Латішева, другий ряд: доц. Т. В. Ярмак, доц. О. О. Маркозова, асист. О. Є. Маріна, асист. Л. В. Філіпенко, доц. А. С. Дорошкевич, ст. лаб. Г. О. Чаплигіна, ст. лаб. В. С. Бугаєнко, доц. Т. Г. Прохоренко, доц. І. І. Чхейло;

доценти О. Ф. Савченко, А. А. Євдокимов, Є. І. Мошняга. Упродовж 1959–1971 рр. кафедру очолював історик, доцент, а потім і професор Степан Андрійович Канавенко.

Як самостійний підрозділ кафедра існує з 1971 р., з 1989 р. має нинішню назву — філософії і політології. На завідування кафедри з Харківського державного університету ім. О. М. Горького був запрошений учасник Великої Вітчизняної війни, кавалер ордена Червоної Зірки, кандидат філософських наук, доцент Володимир Петрович Шерстнюк, який очолював її до 1983 р. Написаний ним підручник із філософії на всесоюзному конкурсі у 1961 р. посів призове місце. В. П. Шерстнюк працював на кафедрі до 1991 р., помер у 1999 р. на 81-му році життя.

Із 1985 р. і до цього часу кафедру очолює доктор філософських наук, професор Олександр Костянтинович Чаплигін.

Склад кафедри у різні роки змінювався кількісно і якісно. Сьогодні на кафедрі працюють один професор (завідувач кафедри), троє канд-тів філософ. наук, доценти І. І. Чхейло, А. С. Дорошкевич, О. П. Зборовська; четверо канд-тів соціолог. наук Т. Г. Прохоренко, Т. В. Ярмак, О. О. Маркозова, А. В. Віцько; канд. істор. наук Л. В. Філіпенко; ст. викл. О. Є. Сук та асист. О. Є. Марина.

Методичний кабінет кафедри очолює Т. А. Куліміна, її помічником є ст. лаборант В. С. Бугаєнко.

Із 1983 р. при кафедрі працює група конкретно-соціологічних досліджень, співробітниками якої є А. І. Латишева (керівник групи) та Г. О. Чаплигіна (старший лаборант). Група виконує замовлення не тільки від університетських структур, залучаючи до їх проведення викладачів кафедри, а також брала участь у всеукраїнських соціологічних дослідженнях та у дослідженнях на замовлення Міністерства освіти і науки України, Укравтодору, транспортних підприємств Харкова.

Викладачі кафедри для студентів усіх спеціальностей і форм навчання викладають курси з філософії, політології, соціології, конфліктології, релігієзнавства, етики, естетики та логіки. Для аспірантів і магістрів читають спецкурси з філософії пізнання науки і техніки, філософії екології. Колектив кафедри опублікував низку конспектів лекцій, методичних посібників з основних дисциплін та зі спецкурсів, інші методичні матеріали. Ведеться робота з методичного забезпечення дистанційного навчання студентів. Усі матеріали представлені також в електронному варіанті. Для методичного забезпечення навчального процесу кафедрою розроблені сценарії активних форм проведення семінарських занять, пакети тестів, наочних посібників тощо.

За часи існування кафедри понад 20 викладачів захистили кандидатські дисертації, а В. В. Кравченко, В. С. Полікарпов і О. К. Чаплигін — докторські. У 1991 р. при кафедрі було відкрито аспірантуру з соціальної філософії, соціології, культурології, яку закінчили десятеро викладачів.

Основними напрямками наукової роботи кафедри є проблеми соціальної філософії, філософської ан-

Провідні викладачі кафедри:
О. К. Чаплигін, Є. М. Сук, А. І. Лімаров, 2003 р.

тропології, культурології, розвитку духовного життя в Україні актуальних проблем української державності. На базі кафедри упродовж десяти років були проведені міжнародні наукові та науково-методичні конференції, зокрема: «Питання активізації пізнавальної діяльності студентів у вивченні суспільних наук»; «Трансформація культури в системі вищої технічної освіти»; «Третє тисячоліття: гармонія людини, природи, суспільства»; «Сучасні проблеми гуманітарної підготовки і виховання студентів у вищих технічній навчальних закладах»; «Актуальні проблеми гуманітарної підготовки фахівців у вищих навчальних закладах України з реалізації принципів і завдань Болонського процесу» (2010). У 2008 р. на кафедрі відбулися меморіальні читання «Ідея соціальної справедливості в контексті сучасних цивілізаційно-культурних змін», присвячені 90-річчю від дня народження першого завідувача кафедри філософії та політології ХНАДУ (1971–1983) Володимира Петровича Шерстнюка.

У 2013 р. було проведено всеукраїнський семінар «Взаємодія науки, техніки та технології в постіндустріальному світі», у роботі якого взяли участь провідні науковці-спеціалісти у галузі філософії науки, техніки і технології та у конкретних галузях наукового і технічного знання.

Активні учасники щорічних Харківських міжнародних
Сквородинівських читань: А. І. Лімаров, О. Є. Сук,
О. К. Чаплигін, І. І. Чхейло

КАФЕДРА УКРАЇНОЗНАВСТВА

Нікуліна Неля Василівна — завідувач кафедри, кандидат філологічних наук, доцент, магістр педагогіки вищої школи.

Народилася 2 серпня 1967 р. в м. Тячів Закарпатської області, де закінчила середню школу № 1, з 1985 р. — студентка філологічного факультету Івано-Франківського педагогічного інституту ім. В. Стефаника (нині — Прикарпатський університет ім. В. Стефаника). У 1989 р. завершила навчання за спеціальністю «Учитель української мови і літератури, німецької мови», на прохання тодішнього губернатора Харківщини Є. П. Кушнарєва була направлена для викладання української мови до м. Харків. Із 15 серпня 1989 до 15 серпня 1999 р. працювала вчителем української мови і літератури в україномовних класах середньої загальноосвітньої школи № 118 Орджонікідзевського району м. Харків.

Починаючи з 1 вересня 1999 р., працює на кафедрі українознавства Харківського національного автомобільно-дорожнього університету, викладає дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» і «Ділова українська мова», в аспірантурі ХНАДУ читає курс «Українська мова наукової діяльності». У 2005 р. здобула другу вищу освіту, закінчивши з відзнакою Українську інженерно-педагогічну академію за спеціальністю «Магістр педагогіки вищої школи», тема кваліфікаційної магістерської роботи «Використання продуктивного типу навчання у формуванні термінологічної компетенції фахівця».

У березні 2005 р. захистила дисертацію «Становлення сучасної української термінологічної системи автомобілебудування та ремонту транспортних засобів», подану на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук за спеціальністю 10.02.01 — українська мова (науковий керівник — завідувач кафедри української мови ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, професор, канд. філолог. наук О. А. Олексенко).

НИКУЛІНА
Неля Василівна

*Завідувач кафедри,
канд. філолог. наук,
доцент*

Із вересня 2013 р. Н. В. Нікуліна обіймає посаду завідувача кафедри українознавства, опікується проблемами українського термінознавства, плідно працює в термінографічній царині, авторка навчального посібника «Термінознавство: лінгвістичний опис української термінологічної системи автомобілебудування»; лексикографічних праць «Російсько-українсько-англійський словник термінології автомобільного транспорту», «Російсько-український словник автотранспортної термінології і номенклатури», «Словник транспортних чужомовних запозичень», «Російсько-український перекладний словник наукових і технічних термінів галузі автомобілебудування та ремонту транспортних засобів», «Англійсько-українсько-російський словник аббревіатур автомобілебудування», «Словник скорочень основних термінів автомобілебудування та ремонту транспортних засобів», «Короткий російсько-українсько-англійський транспортний словник (основні поняття перевезень на транспорті)».

Нагороджена почесним знаком ХНАДУ «За видатні заслуги перед колективом університету» III ступеня, а також низкою грамот і дипломів.

Після проголошення незалежності України 1992 р. на базі кафедри політичної історії, завідувачем якої був заслужений діяч вищої школи УРСР, д-р істор. наук, професор Степан Андрійович Канавенко, було створено кафедру українознавства — одну з перших у м. Харків та в Україні.

Очолив кафедру канд. істор. наук, доцент Євген Тихонович Євсєєв. Саме під його керівництвом колектив кафедри починає активну роботу над створенням підручників, зокрема підготовлений і виданий перший в Україні підручник для студентів вищої технічної школи з курсу політичної історії XX століття українською мовою, який широко використовувався і в інших вищих навчальних закладах України. На кафедрі відразу було впроваджено вивчення курсів: «Історія України», «Історія української та зарубіжної культури», «Ділова українська мова», а з 1996 р. — «Основи конституційного права України». Перший досвід викладання українознавчих дисциплін кафедра передавала іншим вищим і середнім спеціальним навчальним закладам м. Харкова.

Ставши центром викладання та пропаганди історії, культури, мови і традицій України, її Конституції, кафедра зосередила роботу на методичному забезпеченні переходу на українську мову життя університету. Постійно надавалася допомога загальноосвітнім та технічним кафедрам у підготовці методичних вказівок до лабораторних робіт, словників фахової термінології, перекладам методичної та наукової літератури, лекцій тощо. Кафедра тісно співпрацювала з редакційно-видавничим відділом щодо редагування

Свято української мови

рукописів українською мовою, підготовки їх до публікування. Для професорсько-викладацького складу та адміністративно-допоміжного персоналу університету проводилися заняття на курсах з української мови для вивчення та поглиблення знань державної мови.

Із 2000 до 2013 р. завідувачем кафедри була канд. істор. наук, доцент Вікторія Василівна Гребенюк. Кафедра за той час і надалі поповнювалася молодими викладачами, зокрема істориками — Д. О. Остапенком та Я. М. Остапенко, О. О. Ніколаєнко, Ю. В. Бугаєвською, А. М. Домановським, В. С. Золотарьовим, Н. П. Олешко, Л. А. Прилуцькою; філологами — Н. В. Нікуліною, Т. В. Фуніковою, Н. П. Книщенко, Т. М. Демковою. За цей час було захищено сім кандидатських дисертацій: з історії — Я. М. Остапенко, О. О. Ніколаєнко, А. М. Домановський, В. С. Золотарьов; із філології — Н. В. Нікуліна, Н. П. Книщенко, з педагогіки — Ю. В. Бугаєвська.

Починаючи з вересня 2013 р. і до сьогодні, кафедру очолює кандидат філологічних наук, доцент Неля Василівна Нікуліна. У сучасних освітянських реаліях на кафедрі українознавства викладають чотири дисципліни гуманітарного циклу.

«Історія України» — один із найважливіших предметів гуманітарного циклу, що формують світогляд майбутнього фахівця, його розуміння механізмів побудови і функціонування суспільства та громадянську позицію. Ключовою метою дисципліни є формування і закріплення у студентів історичного мислення й історичної свідомості, розуміння й доречного використання історичних аргументів у сучасному суспільно-політичному дискурсі. Важливою складовою курсу є виявлення, деконструкція й аналіз підґрунтя, мети, завдань і практик суспільних і політичних «політик пам'яті». Це здійснюється з метою формування у студентів умінь і навичок самостійного коригування впливів цих «політик» на власний світогляд і суспільну по-

зицію, включно аж до засобів особистого впливу на становлення не лише власної «історичної свідомості», а й формування «історичної свідомості» суспільства в цілому.

Курс «Історія української культури» спрямований на вивчення студентами найвагоміших сторінок історії вітчизняної культури, здобутків власного народу, його внеску до скарбниці світової цивілізації. Але його найбільша змістовна роль полягає у формуванні у студентів розуміння значущості культурного спадку своїх предків, виховання гордості за минулі покоління й залучення молоді до активної творчої діяльності. Важливість цієї дисципліни полягає в актуалізації важких, проблемних питань історії та культури. Їх наукове обґрунтування, обговорення у студентському колективі дозволяє розставити чіткі орієнтири у світогляді особистості, яка зможе розібратись у непростих життєвих реаліях, не дозволить маніпулювати нею і міфологізувати історію й культуру.

Навчальна дисципліна «Українська мова (за професійним спрямуванням)» відповідно до Державних стандартів гуманітарної освіти України передбачає вивчення основних засад українського термінознавства, адже національна термінологія є важливою складовою соціального адаптування молодого фахівця, вона ще й має беззаперечний вплив на загальномовну освіченість студента як громадянина України, є вагомою часткою необхідної інформації користувача мови, згодом (через навчальний процес) стає для студента основою його професійних навичок на рівні фахової комунікації. Вивчення української фахової термінології і номенклатури є підґрунтям для опанування спеціалізованих знань і умінь, складником якісного подальшого навчання.

Дисципліна «Українська мова наукової діяльності» викладається для аспірантів ХНАДУ і має на меті адаптувати правописні знання здобувачів наукових ступенів на здібності українського науково-фахового

Колектив кафедри українознавства: зліва направо: доц. Н. П. Книщенко, доц. Ю. В. Бугаєвська, доц. О. О. Ніколаєнко, доц. В. С. Золотарьов, зав. каф. Л. Ф. Чернова, доц. В. І. Ковальов, зав. каф., доц. Н. В. Нікуліна, доц. А. М. Домановський, доц. Л. А. Прилуцька, ст. лаб. О. В. Кабачок, ст. викл. Т. М. Демкова, доц. Н. П. Олешко

Проведення міжнародної наукової конференції, 2015 р.

мовлення, стимулювати до ознайомлення з історією наукового стилю тієї галузі людських знань, що лежить в основі дослідження дисертанта, а також із засадами термінотворення. Аспіранти навчаються складати й виголошувати наукові доповіді, володіти культурою мовлення під час публічного захисту дисертації, оформлювати список літератури відповідно до чинних вимог, що позитивно відбивається і на якості рукопису дисертаційного дослідження, і на науково-фаховій усній комунікації.

Окрім навчальної, колектив кафедри проводить науково-дослідницьку роботу, щороку друкується понад 20 наукових та навчально-методичних статей, тез доповідей, повідомлень. Викладачі-історики під керівництвом В. І. Ковальова започаткували роботу з написання та видання біографічних нарисів видатних науковців та педагогів університету. Вийшли друком нариси про професорів О. К. Бірулю, В. М. Варфоломеєва, М. І. Волкова, М. Я. Говоруценка, А. Б. Гредескула, С. С. Дяченко, В. О. Золотарьова, Я. А. Калужського, Л. В. Назарова, О. М. Петриченка, І. О. Романенка, А. М. Холодова, І. В. Южакова, В. О. Російського; конструктора швидкісних автомобілів В. К. Нікітіна, також готуються до видання біографічні нариси про інших видатних науковців університету.

У 2013 р. побачила світ колективна монографія «Предприятия автомобильного транспорта и дорожное хозяйство Харькова и Харьковской области: исторический очерк» (автори — професор А. М. Туренко, доценти В. В. Гребенюк, В. І. Ковальов, О. О. Николаєнко, Л. А. Прилуцька). У збиранні матеріалу для монографії авторам допомогла Н. П. Олешко. Аналогів подібного дослідження з історії автомобільного транспорту і дорожнього господарства немає ані у Харківському регіоні, ані в Україні.

Викладачі української мови кафедри українознавства дбають про навчально-методичне забезпечення курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)», займаються науково-дослідницькою та термінографічною діяльністю. Низка галузевих видань доцента Н. В. Нікуліної неодноразово виборювала нагороди на освітянських конкурсах, зокрема видання «Словник транспортних чужомовних запозичень» нагородже-

но золотою медаллю на міжнародній виставці «Освіта та кар'єра — 2011». Доцент Н. П. Книшенко є автором «Тлумачного словника вузькогалузевих термінів дорожнього будівництва» і «Українсько-російсько-англійського словника дорожньо-будівельної термінології», брала участь у розробці Державного стандарту України «Автомобільні дороги (терміни та визначення)» Міністерства регіонального розвитку та будівництва України (розробники ДСТУ: Державний дорожній науково-дослідний інститут ім. М. П. Шульгіна та Харківський національний автомобільно-дорожній університет).

Великий обсяг роботи виконує колектив кафедри в приймальній комісії університету: це єдина кафедра, всі викладачі якої працюють у двох предметних комісіях — з української мови (голує доцент Н. В. Нікуліна) та історії України (голує доцент В. І. Ковальов).

Кафедра українознавства є осередком вишу в царині виховної діяльності. Важливе виховне й патріотичне значення мають студентські теоретичні конференції, які щосеместру організовує кафедра (наприклад, всеукраїнська наукова конференція «Історичні регіони України: минуле та сучасність» (2013), міжуніверситетський семінар «Знакова роль Т. Г. Шевченка в утвердженні українознавства» до 200-річчя від дня народження Великого Кобзаря (2014). Починаючи із 1993 р., кафедра готує і проводить в університеті Свято української мови, що стало доброю традицією, а також Шевченківські дні, українські гуморини, історичні брей-ринги, конкурси стіннівок, огляди виступів художньої самодіяльності, різні урочистості, вечори відпочинку молоді на тлі національних традицій. До проведення цих популярних серед юнаків і дівчат заходів широко залучаються представники тих націй і народів, які навчаються в університеті, в тому числі громадяни іноземних держав.

Понад десять років існує етнографічний куточок кафедри українознавства, де завжди можна побачити молодь, яка уважно розглядає експоновані тут речі, розпитує у викладачів про їх призначення. Особливо цікавляться етнографічним куточком іноземні студенти, для яких не те що куточок, а й сама Україна є цілком загадковою, тож і в такий спосіб вони поповнюють свої знання з історії і культури України. Зі смаком і в національному колориті оформлені також навчальні аудиторії кафедри. В аудиторії № 501 зібрані старожитності та предмети побуту українського народу, в аудиторії № 502 розміщена постійна виставка українських вишиванок, аудиторія № 508 вшановує ім'я Т. Г. Шевченка: тут постійно діє виставка фотосвітлин пам'ятників Кобзарю у світі, експонуються виконані студентами копії малюнків, репродукції живописних робіт художника.

На кафедрі працює дев'ятеро кандидатів наук, доцентів: Ю. В. Бугаєвська, А. М. Домановський, В. С. Золотарьов, Н. П. Книшенко, В. І. Ковальов, О. О. Николаєнко, Н. В. Нікуліна, Н. П. Олешко, Л. А. Прилуцька, старший викладач Т. М. Демкова. Навчальний процес забезпечують завідувач кабінету Л. Ф. Чернова та старший лаборант О. В. Кабачок.

КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ № 1

Воронова Єлизавета Михайлівна — завідувач кафедри, доцент.

Народилася 22 жовтня 1945 р. у м. Вінниця. Із 1967 р., після закінчення Казахського державного університету (філологічний факультет, відділення романо-германської філології), працювала ст. лаборантом, викладачем, ст. викладачем кафедри іноземних мов того самого університету в КАЗГУ (Алмаати).

Із 1979 р. і до цього часу працює в Харківському національному автомобільно-дорожньому університеті, спочатку — викладачем з погодинною оплатою, потім асистентом, старшим викладачем. Із 1996 р. — завідувач кафедри іноземних мов. Визначними рисами педагогічної діяльності Є. М. Воронової є компетентність, талант методиста-практика та педагога. Вона — блискучий методист упродовж багатьох років, працює за інтенсивною методикою викладання іноземних мов.

Під її керівництвом кафедра розробляє наукову тему «Сугестивна (інтенсивна) та традиційна методики викладання іноземних мов у технічному навчальному закладі». Результатом цієї роботи став підручник «Англійська мова для студентів транспортних вищих навчальних закладів», який отримав гриф МОН України у 2003 р. і користується популярністю в багатьох ВНЗ не тільки Харкова, а й України; навчальне видання «Transportation» до практичних занять з англійської мови для студентів старших курсів, магістрантів, аспірантів спеціальності «Організація перевезень», «English Bachelor's Course in Ecology», «English Bachelor's Course in Transportation», «Ecology», «Українсько-російсько-англійський словник з екології та природоохоронної діяльності», «Мультимедійний та дистанційний курс комунікативної англійської мови та її основних граматичних явищ» (для студентів 1–2 курсів), «Довідник з підготовки до вступного іспиту до магістратури з дисципліни «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», численні методичні вказівки тощо.

За останні шість років Є. М. Воронова опублікувала 40 наукових та навчально-методичних праць, взяла участь у 18 міжнародних конференціях у Москві, Вільносі, Донецьку, Белгороді, Києві, Алушті, Харкові та ін.

Єлизавета Михайлівна стала учасником міжнародної виставки з роботою «Англомовна термінологічна підтримка у вивченні курсу обробки металів різанням» спільно з кафедрою технології металів та матеріалознавства; міжнародної виставки «Освіта в Україні» у м. Каїр (Єгипет), де її робота перекладача-агітатора отримала високу оцінку країни-організатора.

Є. М. Воронова є автором семи підручників з англійської мови для автотранспортних ВНЗ, які отримали гриф МОН України та використовуються в навчальному процесі в інших вишах.

Єлизавета Михайлівна — відмінник освіти України (1999), нагороджена медалями «Петро Могила» (2009), «Почесний викладач ХНАДУ» (2013), грамотою «Найкращий викладач очима студентів» (2003), а також ба-

ВОРОНОВА
Єлизавета
Михайлівна

*Завідувач кафедри,
доцент*

гатьма грамотами міського та районного рівнів.

Кафедра іноземних мов (нині — кафедра іноземних мов № 1) є ровесницею університету, і за 85 років разом вони пройшли довгий і нелегкий шлях свого становлення та розвитку.

У ті далекі 30-ті роки кафедра іноземних мов під керівництвом ст. викл. Зінаїди Анатоліївни Івановської була маленьким осередком колективу інституту. Першими викладачами були Марія Львівна Злацина, Ізраїль Григорович Кудряц, Валентина Федорівна Растростра, Марія Іванівна Сербіна, Фаїна Григорівна Пасманік, Ольга Володимирівна Сидельнікова, Сабіна Абрамівна Козаровицька та Любов Трохимівна Зверева. Не було власного кабінету іноземних мов, а про ТСО тільки мріяли. Працювали

в три зміни, оскільки була ще й вечірня форма навчання. Студенти навчалися добре, поєднуючи заняття та роботу, а викладачі вже тоді багато робили для становлення кафедри. Разом зі студентами все виготовляли своїми руками: картки, плакати, таблиці, тематичні фотомонтажі, випускали стінну газету, інформаційні бюлетені іноземними мовами та робили стенди і все необхідне для занять. Після важких випробувань воєнного часу лише в 1945 році кафедра іноземних мов знову ожила, набираючи сил. Прийшли нові викладачі: Лариса Іванівна Паніотова, Єлизавета Василівна Ткаченко, Олена Тимофіївна Андрієнко, Олександра Павлівна Роменська, Світлана Федорівна Лебедева, Віра Дмитрівна Геращенко, Марина Андріївна Величковська, Ганна Леонтіївна Єфімова, Ніна Іванівна Зименко, Ніна Трохимівна Неженець, Любов Гнатівна Олійник, Володимир Григорович Вікторовський, Надія Петрівна Кашей, Рема Миколаївна Кладкова, Наталія Миколаївна Романовська та інші. Завідувала кафедрою ст. викл. Віра Дмитрівна Геращенко.

З'явилися перші навчальні матеріали у формі методичних вказівок, розробки з граматики. Багато студентів виявили велику зацікавленість в оволодінні знаннями з іноземної мови. Перші експериментальні групи

Колектив кафедри іноземних мов (початок 1945 р.)

Колектив кафедри. Зліва направо: перший ряд: викл. О. П. Борзенко, викл. З. В. Зарубіна, доц. В. В. Самаріна, ст. викл. О. В. Шамрай, доц. Т. Л. Полякова, зав. каф., доц. Є. М. Воронова, доц. Л. А. Хорунжа, ст. викл. О. В. Первашова, ст. лаб. Д. В. Євсюкова; другий ряд: викл. Т. В. Давидова, лаб. Я. М. Чічкало, викл. О. О. Мельникова, доц. О. Г. Сторчак, ст. викл. Л. В. Шулякова, викл. Р. Г. Маковей, доц. О. С. Губарева, викл. М. О. Сторчак, зав. каб. Т. В. Герасимчук

брали активну участь в позааудиторній роботі з іноземних мов: конкурсах, конференціях, олімпіадах, вечорах інтернаціональної дружби. Штат поповнюється молодими викладачами: доц. Аделаїда Петрівна Кувеньова, яка керувала кафедрою у 1981–1986 рр., Олександр Анатолійович Кальніченко, Дмитро Миколайович Кирилов, Анатолій Євгенович Коршенко, Юрій Зінов'євич Курбатов, Тетяна Федорівна Белоусова, Єлізавета Михайлівна Воронова, Жанна Львівна Манаєнкова, Світлана Констянтинівна Вікторівська, Леся Вікторівна Шулякова, Олена Василівна Абакумова, Людмила Володимирівна Лежава, Інна Олександрівна Воронченко. Пізніше (на початку 80-х років) кафедра стає експериментатором ХАДІ і бере участь в експериментальному навчанні протягом трьох років — 1982–1985 рр. Тоді вже монтувалися лінгафонні класи з дистанційним управлінням, навушниками, пультами для викладача. Це аудиторії 532, 425, 426. Завдяки заслугам Олександра Олександровича Пильцина, який згодом (із вересня 1986 р.) очолив кафедру, студенти працювали в кабінеті-

тах з навушниками. З'являються цікаві розробки занять із використанням ТЗН, звукові картини, які змінили звичайні прослуховування записів уроків та лабораторних робіт із величезними стаціонарними магнітофонами. Пішли в минуле і машини «ЛЕТІ», «Ластівка», на зміну яким прийшли діа- та кінопроектори, портативні магнітофони. У навчальному процесі використовували логічні схеми, денотативні графи, денотативні картки як засоби засвоєння тексту всіх видів речової діяльності, рольові ігри, складені А. П. Кувеньовою, Ю. З. Курбатовим, М. А. Величковською, Є. М. Вороновою та іншими викладачами. В 1948 р., наприклад, проводили рольову гру (ст. викл. М. А. Величковська) у вигляді зустрічі студентів університету ім. Карла Маркса м. Лейпціга, які прибули по лінії культурного обміну в м. Харків, зі студентами ХАДІ. В цій грі брали участь студенти з колишньої НДР, які навчалися в ХАДІ.

Викладачам кафедри випала можливість навчатися з найкращими спеціалістами-методистами країни. Вони приймали у себе в гостях професорів Олену Василівну Синявську, Михайла Васильовича Ляховицького, Володимира Михайловича Блинова та доц. Людмилу Павлівну Зайцеву, які щедро ділилися своїми знаннями. Їх лекції та практичні семінари — це незабутні часи та дні в житті кожного викладача.

Сьогодні кафедра іноземних мов № 1 бере активну участь у педагогічній діяльності. Значна кількість зусиль вкладена в розробку інноваційних навчальних програм на основі активних методів навчання, а також у розробку нових курсів, у тому числі дистанційних курсів навчання, складання словників, розробку тестів за професійними стандартами для інтенсивного навчання іноземних мов.

На кафедрі існують такі спеціально обладнані кабінети: мультимедійних методів навчання, навчально-методичний та інтенсивного навчання, де приділяють особливу увагу самостійній роботі студентів із метою заохочення їх інтересу до вивчення мови. Двері кафедр-

Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (іноземними мовами) студентів і молодих учених вищих технічних навчальних закладів «Інтеграційні процеси й інноваційні технології. Досягнення і перспективи технічних наук»

ри завжди відкриті для студентів, навіть після занять вони мають можливість в аудиторії виконати домашнє завдання, підготуватися до конференції тощо. Кафедра оснащена сучасними комп'ютерами, мультимедійними проекторами, має вихід до Інтернету, фотокопіювальне обладнання для навчальних і дослідницьких цілей. Співробітники та студенти також використовують друковані та електронні матеріали кафедри: підручники, навчальні посібники, довідники, загальні двомовні та термінологічні словники, мультимедійні тренувальні матеріали, CD та відеозаписи, а також програмне забезпечення для перекладу.

Значна кількість студентів захищає свої дипломні та магістерські роботи англійською, французькою та німецькою мовами. Крім того, щороку кафедра проводить наукові конференції, де студенти доповідають про результати своїх досліджень англійською, французькою та німецькою мовами. Студенти також беруть участь у конкурсах із мовного перекладу, у національних змаганнях, де вони демонструють високий рівень знань іноземних мов.

Знання, набуті студентами на кафедрі іноземних мов № 1, дозволяють їм успішно брати участь у різних міжнародних освітніх програмах і конференціях на написання наукових статей, використовуючи іноземні мови під керівництвом своїх мовних викладачів та у співпраці з професорами і доцентами кафедр за спеціальностями.

Кафедра видає збірники наукових праць (офіційно зареєстровані під назвою «Integration Processes and Innovative Technologies: Achievements and Prospects of Engineering Sciences») різними мовами, що містять статті, написані студентами, магістрами, молодими вченими, лекторами ХНАДУ та інших вишів України, Росії, Молдови, Німеччини.

Нові методи і сучасні технології викладання іноземних мов не тільки реалізовані у навчальному процесі, а й публікуються в монографіях, есе, статтях та методичних посібниках в Україні й за кордоном. Викладачі кафедри проводять дослідження та експерименти у галузі інноваційних методів навчання, таких як вивчення мови в мультимедійному середовищі, викладання мови за допомогою комп'ютера, дистанційного навчання, активних методів навчання, методів проектних робіт, процедур тестування.

Кафедра бере участь та організовує круглі столи, семінари, майстер-класи, конференції з інноваційних методологічних питань на регіональному, всеукраїнському та міжнародному рівнях. Співробітники кафедри беруть активну участь у конференціях, на яких виступають із доповідями або призначені головами спеціальних секцій.

Під безпосереднім керівництвом завідувачки кафедри Є. М. Воронової в ХНАДУ проходять щорічні міжнародні конференції студентів, аспірантів, молодих учених «Integration Processes and Innovative Technologies», видається збірник наукових праць іноземними мовами «Innovative Technologies and Perspectives of Transport, Automobile and Road-Building Industries» (зареєстрований в Міністерстві України).

Кафедра розробляє першокласні навчальні посібники та підручники з англійської мови, які використовують в інших ВНЗ України.

Кафедра іноземних мов № 1 видала низку сучасних підручників, методичних посібників, словників і тестових книг, акредитованих Міністерством освіти і науки України. Чільне місце серед них займають курс англійської мови для підготовки бакалаврів за спеціальністю «Екологія» (укл. Є. М. Воронова, Н. І. Черкашина), і «Українсько-російсько-англійський словник з екології та захисту навколишнього середовища» (укл. Є. М. Воронова, Н. В. Внукова, Н. І. Черкашина), який згодом виборов Гран-прі в номінації «Видання нового покоління підручників для технічних університетів» на міжнародній виставці «Освіта та кар'єра», що відбулася у Києві в 2013 р.

Приємним доповненням до навчання на кафедрі є різні додаткові заходи згідно з навчальною програмою. Тут діють театр англійських мініатюр, мовні клуби, де студенти можуть покращити свої знання англійської мови у творчому середовищі.

Бурхлива діяльність співробітників кафедри високо цінується і підтримується адміністрацією університету та його ректором, доктором технічних наук, професором Анатолієм Миколайовичем Туренком.

Сьогодні система освіти України знаходиться в процесі модернізації, призначеної для підвищення мобільності викладачів і студентів, а також для розвитку їх

Гран-прі в номінації «Видання нового покоління підручників для технічних університетів» на міжнародній виставці «Освіта та кар'єра-2013»

співпраці між українськими та європейськими вищими навчальними закладами.

Кафедра залюбки ділиться професійним досвідом, методичними та науковими ідеями зі своїми постійними партнерами як в Україні, так і за кордоном. Нашими партнерами в різних галузях освіти є кафедри іноземних мов Московського автомобільно-дорожнього державного технічного університету (МАДІ), Белгородського державного технологічного університету ім. В. Г. Шухова, Харківського національного університету (ХНУ), Національного технічного університету «ХПІ», Національного юридичного університету України ім. Ярослава Мудрого, Харківського регіонального інституту управління, а також освітні установи Молдови, Італії, Франції та Німеччини.

На сьогодні знання іноземних мов є одним із пріоритетних факторів подальшої успішної професійної кар'єри, тож кафедра іноземних мов № 1 реалізовує цю концепцію в житті.

КАФЕДРА ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ

Ярхо Тетяна Олександрівна — завідувач кафедри, кандидат технічних наук, доцент.

Народилася 12 серпня 1953 р. у м. Москва. У 1970 р. із золотою медаллю закінчила Харківську середню фізико-математичну школу № 27.

У 1975 р. із відзнакою закінчила науково-педагогічне відділення механіко-математичного факультету Харківського державного університету (ХДУ) ім. О. М. Горького (нині — ХНУ ім. В. Н. Каразіна), отримавши кваліфікацію «математик, викладач математики».

Із 1975 до 1993 р. за розподілом працювала у Центральному конструкторському бюро «Протон», де пройшла шлях від інженера-програміста до провідного інженера, керівника групи математичного моделювання тематичного підрозділу, заступника головного конструктора з питань алгоритмічного та програмного забезпечення.

Із 1984 р. у рамках договору про наукову співпрацю виконувала дослідження у галузі спектрального аналізу та цифрової обробки сигналів спільно із вченими кафедри РЕУЛА Харківського авіаційного інституту ім. М. Є. Жуковського (нині — НАУ «ХАІ»), була здобувачем зазначеної кафедри. У 1989 р. без відриву від виробництва захистила кандидатську дисертацію.

Із 1993 р. працює у ХНАДУ, де пройшла шлях від асистента до завідувача кафедри вищої математики.

Упродовж останніх десяти років у сфері наукових інтересів Т. О. Ярхо — проблеми математичної підготовки фахівців в умовах модернізації сучасної вищої технічної освіти. За безпосередньою участю Т. О. Ярхо було розроблено і впроваджено у навчальний процес ХНАДУ Цільову програму удосконалення фізико-математичної підготовки в університеті (затверджену вченою радою у 2009 р.), модифіковану Цільову про-

ЯРХО
Тетяна
Олександрівна

*Завідувач кафедри,
канд. техн. наук,
доцент*

раму удосконалення фундаментальної підготовки в університеті на період до 2013 р. (затверджену у 2010 р.). Зараз підготовлено проект нової Комплексної програми фундаменталізації неперервної професійно-технічної підготовки майбутніх фахівців на засадах компетентнісного підходу (на період до 2020 р.).

Т. О. Ярхо є автором понад 70 наукових і науково-методичних праць. Готує до захисту дисертаційну роботу на здобуття вченого ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю «Теорія та методика професійної освіти».

Тетяна Олександрівна нагороджена низкою почесних грамот ХНАДУ, Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України, почесним знаком ХНАДУ «За видатні заслуги перед колективом університету» III ступеня та знаком «Почесний викладач ХНАДУ».

Математика у технічному ВНЗ є обов'язковою навчальною дисципліною, без якої підготовка повноцінного фахівця неможлива. Свого часу видатний англійський філософ Р. Бекон говорив про цю науку так: «Людина, яка не знає математики, не здатна до жодної іншої науки через свою неосвіченість». Тому кафедру вищої математики ХАДІ (як кафедру однієї з найбільш важливих наук технічного навчального закладу) було засновано одночасно із заснуванням інституту — у 1930 р.

У довоєнний час кафедру очолювали професори Григорій Опанасович Григор'єв (1930–1932), Михайло Миколайович Марчевський (1932–1934), Борис Олександрович Римаренко (1934–1936), Павло Олександрович Соловійов (1936–1941).

У післявоєнний час з 1945 до 1967 р. кафедрою вищої математики керував доцент Юхим Михайлович Фелікс. Із 1967 до 1994 р. кафедру очолював відмінник ви-

Колектив кафедри. Зліва направо: перший ряд: доц. О. Д. Пташний, доц. Л. Д. Нацик, ст. викл. О. Д. Толстяк, доц. Т. В. Ємельянова, зав. каф., доц. Т. О. Ярхо, ст. лаб. Т. В. Зайцева, доц. Т. Б. Фастовська, доц. Т. І. Лукашук, ст. викл. А. Г. Михайленко; другий ряд: ст. викл. І. І. Мороз, ст. викл. В. О. Нестеренко, доц. О. Л. Вишневецький, ст. викл. В. Р. Латішев, ст. викл. О. В. Небрятенко

щої освіти, д-р фіз.-мат. наук, професор Яків Ісакович Житомирський.

Із 1994 до 2004 р. кафедрою керували кандидати фіз.-мат. наук, доценти Віктор Федорович Лисяний (1994–1998), Олександр Володимирович Макарічев (1998–2000), Юрій Вікторович Кириченко (2000–2004).

Сьогодні на кафедрі вищої математики викладають: д-р техн. наук, професор М. Л. Угрюмов; кандидати фіз.-мат. наук, доценти О. Л. Вишневецький, Т. В. Ємельянова, Т. Б. Фастовська; кандидати техн. наук, доценти П. С. Кабелянц, Т. І. Лукашук, Т. О. Ярхо; кандидати пед. наук, доценти О. Д. Пташний, Л. В. Ричкова. На кафедрі працюють: доцент ХНАДУ І. М. Клімова, старші викладачі В. Р. Латишев, А. Г. Михайленко, І. І. Мороз, О. В. Небрятенко, В. О. Нестеренко, Ж. В. Саппа, О. Д. Толстяк; асистенти В. С. Безугла, Т. І. Попова.

Кафедра вищої математики забезпечує підготовку студентів таких факультетів: автомобільного, механічного, дорожньо-будівельного, управління та бізнесу, транспортних систем та Центру заочного і дистанційного навчання з курсів вищої математики, вищої і прикладної математики, математики для економістів, теорії ймовірностей та математичної статистики, теорії ймовірностей та випадкових процесів, економіко-математичного моделювання, а також слухачів Центру професійно-технічної та доуніверситетської підготовки з курсу елементарної математики. Крім того, кафедра веде роботу зі слухачами Центру підвищення кваліфікації та індивідуальної післядипломної освіти, а також аспірантами університету.

Для кафедри вищої математики як для фундаментальної загальноосвітньої кафедри традиційною завжди була різноманітність наукових досліджень. Цю різноманітність зумовлено вузькою спеціалізацією викладачів кафедри у різних розділах класичної і прикладної математики. В той же час на кафедрі сформовано кілька наукових напрямів, у межах яких виконують спадкоємні наукові дослідження. Перш за все це дві групи таких напрямів: фундаментальні й прикладні дослідження у галузі математики та наукові дослідження у галузі педагогіки із проблем модернізації сучасної вищої технічної освіти.

У першій групі найбільш вагомим напрямом є «Математичні моделі, обчислювальні методи та інформаційна технологія діагностування систем в умовах невизначеності вхідних даних», який розробляє д-р техн. наук, професор М. Л. Угрюмов. Суттю зазначеного напрямку є інтелектуалізація процесів обробки інформації в умовах невизначеності у сучасних автоматизованих системах контролю і діагностики технічних об'єктів. Задачі діагностування технічного стану зводяться до багатокритеріальних задач параметричної оптимізації. Відповідні алгоритми розв'язання, як правило, є нестійкими до неточностей вхідних даних та похибок обчислень.

У групі фундаментальних і прикладних математичних досліджень заслуговують на увагу ще дві наукові роботи кандидатів техн. наук Т. Б. Фастовської та П. С. Кабелянца. Ці роботи ще не є повністю сформованими у вигляді наукових напрямів, але становлять науковий і практичний інтерес.

Колектив кафедри у 1988 р.

До другої групи наукових робіт кафедри належать наукові дослідження у галузі педагогіки із сучасних проблем модернізації вищої технічної освіти. У листопаді 2014 р. під керівництвом голови організаційного комітету, ректора ХНАДУ проф. А. М. Туренка за участю колективу кафедри було організовано міжнародну науково-методичну конференцію «Проблеми модернізації змісту та організації освіти на засадах компетентнісного підходу», де взяли участь фахівці з 45 ВНЗ дев'яти країн світу та 14-ти міст України.

Завідувач кафедри Т. О. Ярхо упродовж останніх десяти років працює над докторською дисертацією з теорії та методології підготовки майбутніх фахівців технічного профілю на засадах компетентнісного підходу у сучасній вищій освіті. Т. В. Ємельянова також активно працює у галузі педагогічних наук. Кафедра визнала доцільним виділити її дослідження в окремий науковий напрям «Фундаменталізація математичної підготовки іноземних студентів у сучасному технічному університеті».

Колектив кафедри приділяє велику увагу студентській науці. За підсумками наукової конференції кафедра щорічно здійснює наукове електронне видання «Актуальні аспекти математичної підготовки: погляд студентів сучасних ВНЗ».

Викладачі кафедри плідно працюють над створенням сучасного методичного забезпечення навчального процесу. Кафедрою видано серію навчально-методичних посібників за усіма розділами програми ЗНО для слухачів підготовчого відділення та підготовчих курсів ЦПТ та ДП. Усі дисципліни кафедри забезпечено конспектами лекцій і практикумами для самостійної роботи студентів. Розроблено курси дистанційного навчання з дисциплін «Вища математика» (I–IV семестри) та «Теорія ймовірностей і математична статистика». Кафедра активно працює над створенням адаптивного методичного забезпечення для іноземних студентів.

Навчально-допоміжний персонал кафедри — старші лаборанти Т. В. Зайцева і Л. В. Носик виконують значний обсяг робіт з організації навчального процесу.

Колектив кафедри докладає максимум зусиль для виконання основного завдання — забезпечення якісної математичної підготовки студентів університету, що ґрунтується на актуальних наукових дослідженнях вчених кафедри та відповідає вимогам сучасних педагогічних підходів в освіті.